

Verslag online spreekuur regionale cliëntenadviesraden

Datum: 15 april 2022

Plaats: Online

Aanwezigen:

- Anja van Vloten; Themamanager vrouw, moeder, kind in Gelderse vallei ZH te Eden en algemeen bestuurslid Federatie van VSV's.
- Ilse van Ee; Adviseur Patiëntbelang geboortezorg bij de Patiëntfederatie.
- Anouk Keiser; Directeur Zelfbewustzwanger en initiatiefnemer Landelijk platform Moederraden.
- Mascha Radenborg; Specialist Moederraden bij Zelfbewustzwanger.
- Lucien van Tol; Vertegenwoordiger 2 VSV's in Den Haag en de moederraad.
- Annette van Beemt; Vertegenwoordiger moederraad Drenthe (VSV SHE en VSV Assen)
- Bobbie Prevo; Klinisch verloskundige en vertegenwoordiger VSV SHE.
- Babette Peeters; Voorzitter VSV Heuvelland uit Maastricht.
- Karin Simmelink; Vertegenwoordiger VSV Boxmeer.
- Iris van de Meer; Gynaecoloog Langeland ZH te Zoetermeer, vertegenwoordiger VSV Zoetermeer.
- Hilde Verbruggen; Directeur Welkom Kraamzorg, vertegenwoordiger VSV Verlos den Bosch uit Den Bosch en VSV KIEM te Uden.
- Lian Siebelt; Vertegenwoordiger VSV Dordrecht en VSV Gorinchem, algemeen bestuurslid Federatie Van VSV's.
- Mariska van der Horst; Vertegenwoordiger VSV Eendracht te Utrecht.
- Riete Cremers; Verloskundige en bestuurslid VSV Gelderse vallei te Eden en betrokkene Ouderraad.
- Sanne van Barneveldt; Betrokkene ouderraad VSV Gelderse vallei.
- Martien Kroeze; lid Dagelijks Bestuur Federatie VSV's.

Tijdens de introductie komt naar voren dat er bij de deelnemers 1 moeder, uit een van de moederraden, aanwezig is. De andere deelnemers vertegenwoordigen VSV's.

Er is behoefte aan informatie over het werven van leden, hoe je een afspiegeling van de maatschappij kunt creëren en welke inhoud er gegeven kan worden aan moeder-/ouderraden.

Presentatie Moederraden

De Patiëntfederatie en Zelfbewustzwanger geven een gezamenlijke presentatie.

Patiëntfederatie

- De Patiëntfederatie is een organisatie van 49 overkoepelende patiëntenorganisaties, die ruim 200 patiëntenorganisaties vertegenwoordigen.
- Zij komen op voor alle mensen die zorg nodig hebben. Dat doen zij door zelf beleid te ontwikkelen en dat van andere organisaties en beslissers te beïnvloeden.
- Hun visie: "Meer mens, minder patiënt".
- Dit proberen ze o.a. te bereiken door patiënten participatie.
- Een van hun thema's is de Geboortezorg.
- Zij verzamelen informatie vanuit enquêtes van een zorgpanel, een nationaal zorgnummer en via zorgkaarten.
- Het zorgpanel bestaat uit bijna 24.000 mensen.
- Binnen de geboortezorg zijn ze actief betrokken bij:
 - ✓ Opzet van "De 3 goede vragen"

FEDERATIE VAN VSV's

- ✓ Het ontwikkelen van de tool "Kwaliteitsstandaard vanuit het patiënten perspectief".
- ✓ Achterban raadpleging.
- ✓ Opzet campagne "Samen beslissen".
- Hun speerpunten zijn:
 - ✓ De behoeften en wensen van de cliënt zijn het uitgangspunt
 - ✓ Continuïteit en begeleiding naar behoefte bij;
 - 1) medisch specialistische zorg
 - 2) fysiologische en psychologische zorg
 - 3) praktische ondersteuning
 - ✓ Cliëntempowerment (betrouwbare eenduidige volledige informatie, BRAINS-stappenplan en/of 3 goede vragen, samen beslissen, geboortezorgplan, keuzevrijheid en voldoende keuze opties)
- Knelpunten zijn:
 - ✓ De geboortezorg is nog aanbod- en risico gestuurd i.p.v. vraag gestuurd.
 - ✓ 1 van de 5-10 vrouwen heeft een traumatische ervaring waarbij het gebrek aan regie als belangrijkste reden wordt aangegeven.
 - ✓ Medisch risico is vaak bepalend, waardoor veel bevallingen in het ZH plaatsvinden.
 - ✓ Cliënten ervaren vaak geen eigen regie en/of keuze bij een doorverwijzen en/of interventie op grond van risicomanagement.
 - ✓ Gebrek aan eenduidige, betrouwbare en volledige informatie voor cliënten.
 - ✓ Nog onvoldoende aandacht voor PROM's en PREM's.
 - ✓ Onvoldoende inzicht in kwaliteit van zorg en samenwerking.
 - ✓ Bepaalde groepen blijven achter met gezondheidsuitkomsten.

Zelfbewustzwanger

- Stichting Zelfbewustzwanger is een landelijke cliëntenorganisatie in de geboortezorg.
- Het is een vrijwilligersorganisatie.
- Ze houden zich bezig met belangenbehartiging van zwangeren middels cliëntenparticipatie bij wetenschappelijk onderzoek, kwaliteitsstandaarden en implementatiesproducten.
- Ze bieden een gratis onlinezwangerschapscursus aan.
- Hun boodschap naar het veld is:
 - ✓ Wees de reden dat zwangere vrouwen zich gezien, gehoord en gesteund voelen.
- De focus ligt op samenwerking met andere cliëntenorganisaties.
- Een van de initiatieven is om zich met regionale moederraden te verbinden, nu de VSV's verplicht zijn om op grond van de Zorgstandaard Integrale Geboortezorg een cliëntenadviesraad te hebben.

Rol van de moederraden:

- Er is weinig duidelijkheid over de organisatie en rol van moederraden waardoor veel VSV's zoekende zijn.
- Het is geen cliëntenraad in de vorm van Wmcz 2018.
- De zorgstandaard geeft alleen aan dat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid is voor het kwaliteitsbeleid en dat de uitkomsten via een jaarverslag en beleidsplannen besproken en aangeboden moeten worden.
- Het voordeel hiervan is dat men zelf veel invloed heeft op de vorm die eraan gegeven wordt.
- Binnen de VSV's lijkt er behoefte aan een combinatie van cliëntenraad en patiënten participatie.

Landelijk Platform moederraden (LPM)

- Dit is een onderdeel van Zelfbewustzwanger.
- Zij bieden ondersteuning aan regionale moederraden.
- Hun doel is;
 - ✓ Meer bekendheid te geven aan LPM.
 - ✓ In contact komen met alle moederraden.
 - ✓ Informatiebijeenkomsten te gaan verzorgen.
 - ✓ Onderwerpen die hierin o.a. aan de orde komen zijn; Uitwisselen van kennis en ervaring, nazorg, hoe hou je de raad actief, samenwerkingsregulement, verbinding met de achterban.
 - ✓ Voor 2022 zijn er nog 4 bijeenkomsten in de planning.
- Zij zijn bereikbaar via www.moederraad.nl
- Contactpersoon is Mascha Radenborg. Zij is vrijwillig specialist moederraden en bereikbaar voor vragen en ondersteuning.

Uitgangspunt bij de opzet van een moederraad

- De kennis van patiënten is complementair aan die van zorgverleners.
- Hierbij wordt onderscheidt gemaakt tussen ervaringen, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid.
 - ✓ Ervaring doe je op in je eigen leven en die kan je vertellen.
 - ✓ Ervaringskennis is jouw ervaring en die van anderen kunnen analyseren en reflecteren.
 - ✓ Ervaringsdeskundigheid is ervaringen en analyses kunnen inbrengen d.m.v. de vaardigheden voor professionele inzet.

Termen die geregeld aan de orde komen bij het vormen van een ouder- en/of moederraad

Patiënt empowerment

- Patiënt empowerment houdt in dat de patiënt meer regie heeft over zijn eigen gezondheid. De patiënt wordt zelfstandiger en kan zelf beter bepalen wat nodig is om een goede kwaliteit van leven te behouden.

-

Samen beslissen

- Samen beslissen is het proces waarbij goede informatievoorziening en een open houding van de zorgverlener de patiënt in staat stelt om zelf relevante keuzes te kunnen maken samen met ondersteuning van zorgverleners.
- Hulpmiddelen hierbij zijn de 3 goede vragen, keuzekaarten etc.
- Onder de term "Samen beslissen" is een landelijke campagne gestart.

Patiënten perspectief

- Dit zijn de wensen, behoeften en ervaringen van patiënten en hun naasten.
- Deze kan je meenemen in je plannen en geeft een andere kijk op de kwaliteit van zorg.
- Inzicht in het patiënten perspectief kan je krijgen door het uitvragen van ervaringen middels enquêtes e.d.

Patiëntparticipatie

- Hierbij brengt de patiënt(vertegenwoordiger) of beleidsmedewerker/ bestuurslid van de relevante patiëntvereniging actie zijn ervaringsdeskundigheid en het patiëntperspectief in en neemt zelf actief deel aan het project of proces.

Vragen vanuit de VSV's

De informatielink op de website van Zelfbewust zwanger is tijdelijk niet te downloaden, omdat hij in revisie is. Volgende maand komt hij weer beschikbaar

Vraag 1

Hoe start je met de opzet van de moederraad?

Antwoord

- Verzamel ongeveer 5 moeders waarmee het overleg start.
- Zorg dat er een vast contactpersoon uit het VSV aanwezig is die ook op andere momenten vragen kan beantwoorden en zorgt voor verbinding.
- Geef de moeders vooraf duidelijk de kaders met verwachtingen en tijdsinvestering aan of foute verwachtingen en vroegtijdige uitval te voorkomen.
- Het is belangrijk dat de moeders tijdens de eerste bijeenkomsten hun ervaringen kunnen vertellen. Dit vormt vaak een basis voor uitgangspunten bij de vorming van de moederraad.
- Starten met een thema kan helpend zijn, bv. zwangerschap, bevalling of kraamtijd.
- Hanteer een duidelijke vergaderstructuur en verdeel de rollen (voorzitter, secretaris, notulist e.d. naar behoefte en mogelijkheden van de moeders.
- Het samenwerkingsregelement dat op de website te vinden is moet gezien worden als punt om naar toe te werken en niet als uitgangspunt.

Vraag 2

Wat is de tijdsinvestering van de moeders?

Antwoord

- 2 tot 4 uur per maand.

Vraag 3

Welke vergoeding krijgen de moeders?

Antwoord

- VSV's kunnen dat zelf bepalen
- Zie ook vraag 12.

Vraag 4

Wat is de meerwaarde van het samenwerken met de moederraad van de kinderopvang?

Antwoord

- Het initiatief is ontstaan doordat er geen ouders te vinden waren binnen het VSV
- Vragen worden hierbij voorgelegd aan de ouderraad van de kinderopvang
- De groep ouders die reageert wisselt per keer.
- Afhankelijk van het onderwerp wordt er bv. gewerkt met een vragenlijst of wordt er live overlegd.
- De vragen die gesteld worden komen vanuit het VSV.
- In de ouderraad van de kinderopvang zitten ook vaders die daardoor nu ook input kunnen geven.
- De ervaringen tot op heden bij het VSV dat hiermee werkt zijn positief.
- Ieder overleg brengt wel nieuwe inzichten.

Vraag 5

Komt er een vervolg op dit vragenuurtje om ervaringen uit te wisselen, omdat iedereen nog zo zoekende is?

Antwoord

- Als daar vanuit de VSV's behoefte aan is, zal de Federatie daar het initiatief voor nemen.

Vraag 6

Wat wil het VSV van de moederraad?

Antwoord

- Het is goed die vraag te stellen om goed inzicht in elkaar verwachtingen te hebben.
- Tip; Zet het onderwerp moederraad iedere vergadering op de agenda van het VSV-bestuur. Daar komt dan input dan van beide kanten binnen en kan er sturing op gegeven worden.
- Het is goed te beseffen dat moeders vaak niet op de hoogte zijn van landelijke richtlijnen, protocollen, zorgpaden e.d.
- Door ze vooraf mee te laten lezen zijn ze beter op de hoogte en kunnen ze zich een beter beeld vormen en advies geven.
- De Federatie kan mogelijk samen VSV's en moederraden.

Vraag 7

Worden er ook wel eens vergaderingen met bestuur en moederraad samen gehouden?

Antwoord

- Bij verschillende VSV's schuift de moederraad 1x per jaar een uur aan bij de vergadering van het VSV-bestuur.
- Een VSV geeft aan dat bij het indienen van voorleggers er altijd gevraagd wordt of de moederraad hierbij nog een rol kan spelen.
- Om de kennismaking en samenwerking te bevorderen kan het ook een idee zijn om de werkgroepen om de beurt aan te laten sluiten bij de moederraad.
- De moederraad kan bij relevante onderwerpen een advies uitbrengen die mee genomen wordt bij de besluitvorming.

Vraag 8

Zijn er VSV's die wel eens ongevraagd advies hebben gekregen?

Antwoord

- Ja, over de informatieverstrekking bij extreme drukte en nieuwe folder ontwikkeling "Geen roze wolk".

Vraag 9

Zijn er tips voor het werven van nieuwe leden?

Antwoord

- De moeders kennen vaak weer andere geschikte moeders.
- Zorgverleners moeten alert zijn op nieuwe cliënten die zij geschikt achten.
- Persoonlijke benadering werkt het beste.
- Het is belangrijk om te zorgen dat de groep een weerspiegeling is van de samenleving.

Vraag 10

Wat voor soort vragen komen er vanuit de VSV's aan de moederraad?

Antwoord

- Website beoordeling.
- Folder die vernieuwd moest worden.

Vraag 11

Hoe heb je het vragenuurtje ervaren?

Antwoord

- Meer moeders uit de raden zou fijn zijn voor de input.
- Fijn om ervaringen met elkaar uit te wisselen en om tips te horen.
- Goede handvaten gekregen om van start te kunnen gaan.

- De VSV's voelen zich erg verantwoordelijk om het goed op te zetten. Die verantwoording mag gedeeld worden met de moeders, het is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Vraag 12

Wat is het advies omtrent de financiële vergoeding van de moeders?

Antwoord

- De moeders doen dit vrijwillig, dat betekent niet dat het vrijblijvend is en zonder vergoeding gedaan hoeft te worden.
- Niet alle VSV's hebben hier budget voor.
- De oplossingen wisselen van een klein cadeautje, een kerstpakket, een cadeaubon tot € 20,00 of € 35,00 per bijeenkomst.
- 1 VSV is met de moederraad gestart m.b.v. een subsidie vanuit ZonMw.
- Zodra het VSV Basiskader en de benodigde voorwaarden hiervoor zijn vastgesteld (inclusief de moederraden) komen daar middelen voor vrij, die ingezet dienen te worden.
- Dit maakt financiering in de toekomst waarschijnlijk beter mogelijk.
- De hoogte van de financiering is nu nog onduidelijk.

Afronding

Iedereen wordt door Anja hartelijk bedankt voor zijn/ haar presentatie, aanwezigheid en uitwisseling van ervaringen en gedachten.

Het verslag volgt snel en de Federatie zal over ongeveer een half jaar nogmaals een vragenuurtje organiseren.